

Teachers' Social Participation: A Scale Development Study

Saliha Çiftçi (PhD Student)
Akdeniz University - Türkiye
ORCID:0000-0001-5551-7830
psk.dan.salihaciftci@gmail.com

Prof.Dr. Ali Sabancı
Akdeniz University – Türkiye
ORCID:0000-0002-2508-7339
alisabanci@akdeniz.edu.tr

Abstract

The purpose of this research is to develop a measurement tool that covers teachers' social participation both inside and outside of school, and to determine the validity and reliability of the measurement tool. The research is designed using quantitative research method. In this context, firstly, the relevant literature was reviewed to determine the scope and define the problem. Secondly, an item pool was created. Thirdly, qualitative data was collected, and the created item pool was re-evaluated qualitatively and quantitatively. Fourthly, expert opinions were sought to strengthen the content and content validity. Finally, a pilot application of the measurement instrument items was conducted, and construct validity and reliability tests were performed in light of the data obtained. The "Social Activity Taxonomy" was used as the basis for the development of the Social Participation Scale" for teachers. The study population consisted of the Kepez, Muratpaşa, and Konyaaltı districts of Antalya province, which have the highest population density and are urban homogeneous among the five central districts. In determining the sample, gradually stratified, proportional, and random sampling methods were used. In this study, the sample consisted of 335 teachers working at different levels of education in public schools affiliated with the Ministry of National Education in the 2024-2025 academic year. In conclusion, 292 properly completed measurement instruments were included in the analysis. The obtained data were subjected to confirmatory factor analysis as required by the theoretical basis and assumptions underlying the measurement tool. As a result, a dual measurement tool consisting of 22 items distributed in five dimensions to measure teachers' social participation outside of school and 37 items distributed in six dimensions to measure teachers' social participation within school was developed. Thus, as a result of the validity and reliability analyses conducted, it was determined that the scale is a valid and reliable tool that can be used to determine the opinions of teachers working in official schools affiliated with the Ministry of National Education in Turkey regarding "Teachers' Social Participation". The dual nature of the measurement tool can be used both in studies aiming to measure teachers' social participation as a whole, and in studies aiming to measure teachers' social participation inside and outside of school separately.

Keywords: School, Teacher, Social participation, Social participation scale for teachers



**E-International
Journal of
Educational Research**

Vol: 17, No: 1, pp. 16-37

Research Article

Received: 27.11.2025

Accepted: 11.05.2026

This article has been **checked for plagiarism** using similarity software during the preview process and before publication.

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0



International License

Open Access

e-ijer is an open access journal in
accordance with the **BOAI**
definition of open access.

Suggested Citation

Çiftçi, S. & Sabancı A. (2026). Teachers' social participation: A scale development study, *E-International Journal of Educational Research*, 17(1), 16-37. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1831548>

Extended Abstract

Problem: Since the World Health Organization (WHO) introduced its definition in the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) in 2001, the concept of participation has been widely used in the health and social care literature. Accordingly, participation is defined as 'participation in a life situation' or 'experiences' in the actual context in which people live,' while activity is defined as 'an individual's task or action' (Piskur et al., 2014). Actions and tasks performed by individuals are defined as activities, on the other hand, the act of experiencing life situations is defined as participation (Who, 2013).

The relationship between social participation and professional and other roles can be a significant variable. The nature of community activities and participation in them often creates the expectation that a professional or businessperson participating in these activities will gain a great deal (Foskett, 1955). Social participation can also be reflected in participation in activities that can be done "with others" (e.g., educational, skill-based, domestic, and vocational activities), but focuses on different goals (Bedell, 2012). According to Killeavy and Moloney (2010), developing a sense of shared purpose appears to be an important initiating and sustaining factor in professional communities because it influences levels of participation, cohesion, and peer support within the group.

A healthy society requires every individual within that society to engage in behaviors necessary for the benefit of the society. Therefore, for society to function harmoniously, every individual is expected to demonstrate social participation behaviors. Social participation is the active participation of individuals in society to improve conditions for others or to help shape the future of society (Adler and Goggin, 2005).

Dalemans et al., (2010) define social participation as "the performance of actual activities in social life spaces through interaction with others in the context of people's lives." In this perspective, social participation is necessary for the socialization of individuals. Socialization is the individual's learning, adoption, and transfer of social characteristics to their attitudes over time (Toprakçı and Avcı, 2021). Beauchamp and Anderson (2010) state that "social skills are critical for the capacity to participate in and function in society." Yager and Ehmann (2006) consider the concept of social participation as social functioning comprised of daily activities such as independent living, employment, interpersonal relationships, entertainment, and performance.

Philips (2017) examined the relationship between social participation and happiness and found that self-reports of happiness are highly correlated with social participation; the greater the extent of participation, the greater the reported happiness; and regardless of the area of social participation, individuals experience more positive emotions than negative emotions as long as they engage in social participation. Kenyon and McPherson (1974) found that as an individual's socioeconomic status increases, their social participation increases, and as social participation increases, their sporting activities increase. According to Foskett (1955), some factors that may be related to social participation include an individual's level of education, income, and age.

Levasseur et al. (2010) developed a classification called the "Social Activity Taxonomy," consisting of six stages for participation in social activities focused on different goals, considering the individual's interaction with those around them. Accordingly:

1. First Stage: This stage includes all daily activities an individual engages alone, and these activities are preparatory to other activities that will connect them with others.
2. Second Stage: These activities involve situations in which the individual does not directly communicate with others but is present during the activity.
3. Third Stage: This stage involves the individual engaging in social communication through themselves or their general network, but does not engage in any concrete activity with others.
4. Fourth Stage: These activities involve situations in which the individual collaborates with others to carry out an activity and achieve a common goal as a group.
5. Fifth Stage: This stage involves the individual voluntarily serving society.
6. Sixth Step: When the last step is reached, the activities here include the individual's participation in political parties (Levasseur et al., 2010).

Buck (1960) noted that contemporary concerns about the quality of teaching in schools have led to a questioning of the extent to which teachers play a significant role as participants and leaders in matters of social life beyond the classroom. According to Buck (1960), at the center of this inquiry is the classroom teacher, who acts as an intermediary between knowledge and students, guiding young minds away from illiteracy and helping them coping with the complex problems of the times. Therefore, it is crucial for teachers to be well-trained, aware of the dynamics shaping daily life, and able to access and participate in social structures.

As employees of educational organizations, it is crucial that teachers and administrators undergo a successful socialization process. Socialization in educational organizations is a lifelong process that occurs not only when employees begin work but also when they change schools or assume a different role within the same school. Organizational members (students, teachers, administrators) learn and adapt to the values, attitudes, norms, policies, culture, and behavioral patterns of the educational institution during this process (Killeavy and Moloney, 2010). Teacher socialization is a complex process in which teachers acquire the values, attitudes, norms, knowledge, skills, and behaviors required by the teaching profession and the school or educational culture in which they choose to work. It begins with formal pre-service training and continues throughout their professional careers (Staton and Hunt, 1992). Generally speaking, teacher socialization refers to all changes in teachers.

The teaching profession is a profession undergoing constant development and change, requiring constant renewal in line with the demands of the age. The development, change, and new responsibilities experienced in teachers' professional lives necessitate socialization to adapt to these developments (Lacey, 1987). Shuler (2010) also noted that there is no consensus on the definition of social participation, and therefore, difficulties arise in conceptualizing, developing, and comparing the results of social participation measurement tools. It is understood that measurement tools developed based on the conceptualizations (the theoretical organization of the concept) in the literature on social participation can contribute to the field. In this context, the aim of this study is to develop a measurement tool to measure teachers' levels of social participation in and out of school, based on the "Social Activity Taxonomy" developed by Levasseur et al. (2010). The development of this measurement tool will allow both the operational expression of a theoretical framework at the item level and the specific measurement of the teaching profession within this theoretical framework.

Method: This research is a study to develop a measurement tool (questionnaire) designed in the quantitative research method in order to determine the social participation levels of teachers.

According to D'ardenne and Collins (2020), the measurement tool development process consists of five stages. These are: scoping, questionnaire development, exploratory testing, quality assessment, explanatory/data-driven retesting. According to Büyüköztürk (2010), the survey development process can be carried out in four stages: "defining the problem," "writing the item (question)," "obtaining expert opinion," and "preliminary application." In this framework, first, the relevant literature was reviewed, the scope was determined, and the problem was defined. Second, an item pool was created. Third, qualitative data was collected, and the created item pool was re-evaluated in terms of quality and quantity. Fourth, an attempt was made to strengthen the scope and content validity by consulting experts. Finally, a pilot application of the measurement tool items was conducted, and construct validity and reliability tests were conducted in light of the obtained data.

In this study, it was aimed to develop a "Social Participation Scale for Teachers" in order to measure the social participation levels of teachers working in public schools. The social participation scale for teachers is based on the "Social Activity Taxonomy" put forward by Levasseur et al. (2010). The measurement tool was designed as a multiple-item scale. Likert-type scales are the most well-known additive rating scales (Balci, 1995; Balnaves and Caputi, 2001). Likert scales are most commonly used in attitude meters (Karasar, 2023). In this study, a five-point Likert-type scale was used to determine the attitudes towards the items prepared for determining the social participation levels of teachers. It was decided to design the "Social Participation Scale for Teachers" as two measurement tools, namely the "Out-of-School Social Participation Scale for Teachers" and the "In-School Social Participation Scale for Teachers." The item pool of the "Social Participation Scale for Teachers" was composed of 129 items created by the researchers in the first stage. In the second stage, in line with the data obtained from 32 teachers working

at different levels of education, 129 items were rearranged to 76 items. In the third stage, the obtained 76 items were rearranged in accordance with the expert opinions of three faculty members who are field experts, into a 67-item measurement tool. The "Out-of-School Social Participation Scale for Teachers" consisted of 5 dimensions and 28 items; and the one aiming to measure "In-school social participation of teachers" consisted of 6 dimensions and 39 items.

In this study, the study population consisted of the districts of Kepez, Muratpaşa, and Konyaaltı, which have the highest population density among the five central districts of Antalya province and are urban homogeneous. Teachers working in public primary, secondary, and high schools were included in the study. Vocational high schools were excluded from the study due to their differences from other high school types in terms of purpose, structure, and process. Therefore, the sample was comprised of 335 participants, five times the number of items in the measurement tool (67). Stratified, proportional, and random sampling methods were used to determine the number of participating teachers. Among 400 surveys distributed according to the distribution of the sample across districts and grade levels, 360 surveys were returned. Surveys that were not completed appropriately were removed, and finally 292 were included in the analyses. To collect data, approval was obtained from the Akdeniz University Ethics Committee and a research permit from the Ministry of National Education. The researchers visited schools within the framework of the plan, ensured the implementation and collected of the measurement tool.

The study was based on the "Social Activity Taxonomy," a six-step process for participation in social activities proposed by [Levasseur et al. \(2010\)](#). Consequently, it was concluded that confirmatory factor analysis was suitable for the validity test of the developed measurement tool due to the theoretical basis and assumptions regarding the factor structure of the construct to be measured. According to [Jöreskog and Sörbom \(1993\)](#), in confirmatory factor analysis, a hypothetical model is constructed theoretically before analysis, and this established model is defined in terms of certain parameters. In these analyses, the construction and definition of the model are based on information and experience gained from previous comprehensive research, and observations are made. Within this framework, the researcher has theoretical knowledge and assumptions regarding the factor structure prior to analysis. Based on this knowledge, the researcher tests the model defined using confirmatory techniques. [Çokluk et al. \(2010\)](#) emphasized that it is not possible to recommend a single method for initiating analysis with exploratory or confirmatory techniques, and that the decision rests with the researcher. According to [Devellis \(2003\)](#), the decision to use exploratory or confirmatory methods depends primarily on the researcher's purpose rather than the calculation method itself. The Lisrel 8.80 package program was used for the Confirmatory Factor Analysis used in the validity analysis of the data, and the SPSS 20 package program was used for reliability analysis.

Findings (or Conclusions): As a result, it can be said that two complementary dual structures, the first of which is the "Out of School Social Participation Scale for Teachers" consisting of five dimensions and 22 items, and the second of which is the "In-School Social Participation Scale for Teachers" consisting of six dimensions and 37 items, were obtained.

Suggestions: The dual structure of the measurement tool allows it to be used in studies aiming to measure teachers' overall social participation, and is also suitable for obtaining valid and reliable results in studies aiming to measure social participation in and out of school separately. On the other hand, it is important that this developed measurement tool will be a source of inspiration for researchers who will work in this field.

Öğretmenlerin Sosyal Katılımı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Saliha Çiftçi (Doktora Öğr.)
Akdeniz Üniversitesi - Türkiye
ORCID:0000-0001-5551-7830
psk.dan.salihaciftci@gmail.com

Prof.Dr. Ali Sabancı
Akdeniz Üniversitesi - Türkiye
ORCID:0000-0002-2508-7339
alisabanci@akdeniz.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin okul içi ve okul dışı sosyal katılımlarını kapsayan bir ölçme aracı geliştirmek ve bu ölçme aracının geçerlik ve güvenilirliğini tespit etmektir. Araştırma nicel araştırma yönteminde desenlenmiştir. Bu çerçevede ilk olarak ilgili alanyazın taranarak, kapsam belirlenmiş ve problem tanımlanmıştır. İkinci olarak madde havuzu oluşturulmuştur. Üçüncü olarak nitel veri toplanmış oluşturulan madde havuzu nitelik ve nicelik olarak yeniden değerlendirilmiştir. Dördüncü olarak uzman görüşüne başvurularak kapsam ve içerik geçerliği güçlendirilmeye çalışılmıştır. Son olarak ölçme aracı maddelerinin pilot uygulaması yapılmış, yapı geçerliliği ve güvenilirlik testleri yapılmıştır. "Öğretmenlerin sosyal katılımı ölçeği"nin geliştirilmesinde "Sosyal Aktivite Taksonomisi" temele alınmıştır. Çalışma evreni Antalya ili beş merkez ilçe içinde nüfus yoğunluğu en fazla olan ve kentsel bakımdan homojen özelliklere sahip Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı ilçelerinden oluşmuş, örneklemin belirlenmesinde ise aşamalı olarak tabakalı, oransal ve tesadüfi örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmada, örneklem 2024-2025 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarının farklı öğretim kademelerinde görev yapan 335 öğretmenden oluşmuştur. Sonuç olarak, uygulama sonunda uygun şekilde doldurulmuş olan 292 ölçme aracı analize dahil edilmiştir. Elde edilen veriler ölçme aracında temele alınan kuramsal temel ve varsayımların gereği olarak doğrulayıcı faktör analizine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak, öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımını ölçmek üzere beş boyuta dağılan 22 maddeden ve öğretmenlerin okul içi sosyal katılımını ölçmek üzere altı boyuta dağılan 37 maddeden oluşan ikili bir ölçme aracı elde edilmiştir. Böylece yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda, ölçeğin, Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okullarda görevli öğretmenlerin "Öğretmenlerin Sosyal Katılımı" ile ilgili görüşlerinin belirlenmesinde kullanılacak geçerli ve güvenilir bir araç olduğu tespit edilmiştir. Ölçme aracının ikili yapısı hem bütünde öğretmenlerin sosyal katılımlarını ölçmeyi amaçlayan çalışmalarda hem de öğretmenlerin okul içinde ve okul dışında sosyal katılımını ayrı ayrı ölçmeyi amaçlayan çalışmalarda kullanılmasına da olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul, Öğretmen, Sosyal katılım, Öğretmenlerin sosyal katılım ölçeği



**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 17, No: 1, ss. 16-37

Araştırma Makalesi

Gönderim: 27.11.2025

Kabul: 11.05.2026

Bu makale, önizleme aşamasında ve yayınlanmadan önce benzerlik yazılımları ile **intihal kontrolünden geçirilmiştir.**


Copyright

Bu çalışma Creative Commons Attribution 4.0



Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır

Açık Erişim:

e-uead 'nin açık erişim tanımına uygun olarak açık erişimli bir dergidir

Önerilen Atıf

Çiftçi, S. ve Sabancı A. (2026). Öğretmenlerin sosyal katılımı: bir ölçek geliştirme çalışması, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 16-37. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1831548>

GİRİŞ

Eğitim örgütlerinin iş göreni olarak öğretmen ve yöneticilerin başarılı bir sosyalleşme sürecinden geçmesi büyük önem taşır. Eğitim örgütlerinde sosyalleşme sadece işgören işe başladığında değil, okul değiştirdiğinde ya da aynı okul içinde farklı bir görevi üstlendiğinde de gerçekleşen yani ömür boyu devam eden bir süreçtir. Örgüt üyeleri (öğrenci, öğretmen, yönetici) eğitim kurumunun değerlerini, tutumlarını, normlarını, politikasını, kültürünü ve davranış kalıplarını bu süreçte öğrenir ve uyum sağlar (Killeavy ve Moloney, 2010). Öğretmenlerin sosyalleşmeleri, öğretmenlerin değerleri, tutumları, normları, bilgileri, becerileri, öğretmenlik mesleğinin ve çalışmak istedikleri yerdeki okul ya da eğitim kültürünün gerektirdiği davranışları kazandıkları karmaşık bir süreçtir. Resmi olarak hizmet öncesi eğitimle başlar ve mesleki kariyerleri boyunca devam eder (Staton ve Hunt, 1992). Genel anlamda öğretmenlerin sosyalleşmesi, öğretmenlerdeki her türlü değişimi ifade eder.

Sosyalleşme, sosyal, kültürel, politik, ekonomik, antropolojik, psikolojik, yönetsel ve felsefi yönleri bulunan dolayısıyla birçok bilim dalını ilgilendiren karmaşık bir kavramdır. Bu nedenle sosyalleşme kavramının, konu edildiği bilim dalına göre birçok tanımı bulunmaktadır (Balci, 1995). Grusec ve Hastings (2008) sosyalleşmeyi, bireylere büyüdüğü kültürde yetkinlik kazandırmak için gerekli olan beceri, davranış kalıpları, değerler ve motivasyonları öğreten bir süreç olarak ifade eder. Kenyon ve McPherson (1974) sosyalleşmeyi "toplumdaki mevcut veya beklenen rolleri yerine getirmek için gerekli olan becerilerin, bilgilerin, değerlerin, eğilimlerin ve benlik algılarının özümsemesi ve gelişimi" olarak tanımlanmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde öğretmenlerin sosyalleşmenin de sosyal katılım ile mümkün olabileceği söylenebilir.

Dalemans vd., (2010) sosyal katılımı, "insanların yaşamları bağlamında başkalarıyla etkileşim yoluyla sosyal yaşam alanlarındaki fiili faaliyetlerde performans göstermeleri" olarak tanımlamaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde bireyin sosyalleşmesi fiili performans ile ilişkili bir kavramdır. Sosyalleşme bireyin zaman içerisinde toplumsal özellikleri öğrenmesi, benimsemesi ve tavırlarına aktarmasıdır (Toprakçı ve Avcı, 2021). Sosyalleşme bireye aynı zamanda bulunduğu yere uyum sağlayabilmeyi kazandırır (Çobanoğlu ve Öğretir, 2015). Sosyal katılımın bireyi harekete geçiren yönünün olması da bireyin sosyalleşebilmesini kolaylaştırır. Sosyal katılım, daha geniş katılım kavramından farklılaştırmak için "başkalarıyla birlikte yer alma, dahil olma, meşgul olma, yapma veya olma" olarak tanımlanmıştır. Sosyal katılım, kişisel bakım, ev işleri ve hobiler gibi bireylerin başkaları olmadan yapabileceği, yapması gereken veya yapmayı tercih edebileceği faaliyetlere katılımı da yansıtan katılım kavramı altında ele alınır. Özellikle sosyal katılım, belirli bir sosyal odak veya hedefi olan veya bireylerin kendi iyilikleri veya keyif alma duygusu için katıldıkları faaliyetleri (örneğin sosyalleşme, sosyal oyun veya boş zaman etkinlikleri) yansıtır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2001 yılında Uluslararası İşleyiş, Engellilik ve Sağlık Sınıflandırması'nda (ICF) tanımını sunmasından bu yana katılım kavramı, sağlık ve sosyal bakım literatüründe yaygın olarak kullanılmaktadır. Buna göre katılım 'bir yaşam durumuna katılım' veya 'insanların içinde yaşadıkları gerçek bağlamda 'deneyimleri' olarak tanımlarken, etkinlik 'bir bireyin görevi veya eylemi' olarak tanımlanır (Piskur vd., 2014). Bireyler tarafından gerçekleştirilen eylemler ve görevler aktivite; yaşam durumlarını tecrübe etme durumu ise katılım olarak tanımlanır (WHO, 2013).

Sosyal katılım becerisi katılım kavramından farklı olarak temel bir yaşam becerisi olup kişinin çevresiyle aktif bir şekilde etkileşime girmesini sağlar. Bu yanı ile toplumsal ilerlemeye katkıda bulunur. Sağlıklı bir toplum, o toplumu oluşturan her bireyin toplumun yüksek yararı için gereken davranışlar içerisinde olmasını gerektirir. Dolayısıyla toplumun bir ahenk içerisinde işleyişini sürdürebilmesi için her ferdin sosyal katılım davranışları göstermesi beklenir. Sosyal katılım; bireylerin, başkaları için koşulları iyileştirmesi veya toplumun geleceğini şekillendirmeye yardımcı olmak için aktif olarak toplum hayatına katılmalarıdır (Adler ve Goggin, 2005).

Beauchamp ve Anderson (2010), sosyal becerilerin topluma katılma ve toplum içinde işlev görme kapasitesi için kritik öneme sahip olduğunu" belirtmişlerdir. Yager ve Ehmann (2006) sosyal katılım kavramını bağımsız yaşam, istihdam, kişilerarası ilişkiler, eğlence, performans gibi günlük aktivitelerin

oluşturduğu sosyal işlevsellik olarak ele alır. [Putnam \(2000\)](#), sosyal katılımı siyasi katılım ile tanımlamıştır. Buna göre siyasi katılımı amaç devlet bünyesindeki formal yapılarda aktif olmaktır.

[Putnam \(2000\)](#) sosyal katılımı, resmi olmayan sosyal etkinliklerin (arkadaşlarla ziyaretler, kart oyunları) yanı sıra resmi etkinlikleri (komite hizmeti), topluluk ve siyasi katılımı da içerdiğini belirtir. Putnam'ın öncelikli ilgi alanı "sosyal sermayedir ve genellikle sosyal sermayeyi oluşturan tüm faaliyetlere atıfta bulunmak için sivil katılımı kullanır. [Shuler \(2010\)](#)'e göre ise sosyal katılım "vatandaş katılımı" olarak tanımlanabilir. Bu noktada vatandaş katılımı genel bir tanım olarak sosyal hayata aktif katılım şeklinde tanımlanabilir ve politik ya da apolitik katılım şeklinde ortaya çıkabilir. Toplumsal katılıma olan ilgiye rağmen ortak bir tanım etrafında fikir birliğine varılamadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte katılım, sosyal katılım, sosyal bağlılık, sosyal sermaye, sosyal destek, sosyal ağ, sosyal entegrasyon ve topluluk katılımı gibi pek çok benzer kavram bazen birbirinin yerine kullanılabilir.

[Teele \(1962\)](#), sosyal katılımın kişinin üyesi olduğu topluluğun beklentilerini karşılamanın bir sonucu olduğunu göstermiştir. Buna göre, katılımın, bir topluluk beklentisine yanıt olduğu ve katılım hacminin büyük ölçüde kişinin topluluktan hissettiği baskıyla ilişkili olduğu görülmektedir. Dolayısıyla katılım, yalnızca kişinin zamanını ve enerjisini topluluğun işlerine ayırma isteğinin bir göstergesi olarak değil, aynı zamanda kendi öz imajına da bir yanıt olarak düşünülebilir. [Gallant vd. \(2010\)](#) sosyal katılımı vatandaşları toplumun yararı için harekete geçiren endişe duygusu ve vatandaşların diğer bireylere karşı hissettiği sorumluluk bilinci olarak ifade eder. Bireylerin bu bilince sahip olabilmeleri ve sosyal hayatta aktif olarak yer alabilmesi için küçük yaşlardan itibaren sosyal katılım becerilerinin geliştirilmesi gerekir.

[Philips \(2017\)](#) sosyal katılımın mutluluk ile ilişkisini incelediği çalışmada sonuç olarak kişisel mutluluk bildirimlerinin sosyal katılımı yüksek oranda ilişkili olduğu; katılımın kapsamı ne kadar büyük olursa, bildirilen mutluluk derecesinin de o kadar büyük olduğu; sosyal katılımın hangi alanda olduğuna bakılmaksızın bireylerin sosyal katılım gösterdiği sürece olumsuz duygulardan çok olumlu duygular yaşadığı belirlemiştir. [Kenyon ve McPherson \(1974\)](#) bireyin sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe sosyal katılımının arttığını; sosyal katılım arttıkça da spor aktivitelerinin arttığını belirlemiştir. [Foskett \(1955\)](#)'e göre sosyal katılım ile ilgili olabilecek bazı faktörler arasında kişinin eğitim düzeyi, geliri ve yaşı gösterilebilir.

Sosyal katılımın mesleki ve diğer rollerle ilişkisi önemli bir değişken olabilir. Topluluk faaliyetlerinin ve bunlara katılımın niteliği, genellikle bu faaliyetlere katılan bir profesyonelin veya bir iş insanının çok şey kazanacağı beklentisini oluştur ([Foskett, 1955](#)). Ayrıca, sosyal katılım "başkalarıyla birlikte" yapılabilecek faaliyetlere (örneğin eğitim, beceri temelli, ev içi ve mesleki faaliyetler) katılım olarak da yansıtılabilir, ancak farklı hedeflere odaklanır ([Bedell, 2012](#)). [Killeavy ve Moloney \(2010\)](#)'e göre ortak bir amaç duygusu geliştirmek, mesleki topluluklar için önemli bir başlangıç ve sürdürme faktörü gibi görünmektedir, çünkü bu, grup içindeki katılım düzeylerini, gruba bağlılığı ve akran desteğini etkilemektedir.

[Buck \(1960\)](#) okullardaki öğretim kalitesine ilişkin günümüzde ortaya çıkan endişelerin öğretmen, sınıfının ötesinde toplum yaşamının meselelerinde katılımcı ve lider olarak ne ölçüde önemli bir rol oynadığını sorgulamaya yönelttiğini belirtmiştir. [Buck \(1960\)](#)'a göre bu sorgulamanın merkezinde bilgi ile öğrenci arasında aracı rolünde olan, genç beyinleri cehaletten uzaklaştıracak olan ve zamanın karmaşık sorunlarıyla başa çıkmalarına yardımcı olması beklenen kişi olarak sınıf öğretmeni yer alır. Bu nedenle öğretmenin iyi eğitilmiş olması, günlük hayata yön veren dinamiklerin farkında olması, toplumsal yapılara erişebilmesi ve onların bir parçası olması önemlidir. Bu çerçevede öğretmenin okul içi ve okul dışı etkin sosyal katılım göstermesi ile daha etkili öğretim yapmasının mümkün olabileceği ve bu yolla toplumun endişelerini gidermede olumlu yönde gelişme sağlayabileceği söylenebilir. Dünya Sağlık Örgütü tanımına göre katılım kavramı; yaşam durumlarını tecrübe etmedir ([WHO, 2013](#)). Aynı zamanda sosyal katılım kavramı sağlıklı bir sosyalleşme için de gereken temel beceridir.

Öğretmenlik mesleği, sürekli bir gelişimin ve değişimin içinde olduğu, çağın gerekleri doğrultusunda devamlı yenilenme gerektiren bir meslektir ([Gürkan ve Toprakçı, 2018](#)). Öğretmenlerin mesleki hayatında yaşanan gelişim, değişim ve yeni sorumluluklar onların bu gelişmeler karşısında uyum sağlayabilmeleri için sosyalleşmelerini zorunlu kılmaktadır ([Lacey, 1987](#)). [Shuler \(2010\)](#) de sosyal katılıma ilişkin fikir birliği sağlanan bir tanım bulunmadığını ve bu nedenle sosyal katılım ölçme araçlarının kavramsallaştırma, geliştirilme ve ortaya çıkan sonuçların karşılaştırılması aşamalarında güçlükler ortaya

çıkarttığını belirtmiştir. Sosyal katılıma ilişkin alanyazında kavramsallaştırmalardan (kavramın teorik organizasyonu) yola çıkarak geliştirilebilecek ölçme araçlarının alana katkı sağlayabileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede bu çalışmada amaç [Levasseur vd. \(2010\)](#) tarafından geliştirilmiş olan "Sosyal Aktivite Taksonomisi" temel alınarak öğretmenlerin okul içi ve okul dışı sosyal katılım düzeylerini ölçmek üzere bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçme aracının geliştirilmesi hem bir teorik çerçevenin madde boyutunda operasyonel olarak ifade edilmesine hem de bu teorik çerçevede öğretmenlik mesleği özelinde ölçüm yapılmasına olanak sağlayacaktır.

[Zukin vd. \(2006\)](#), genç kuşaklardaki "katılım" aktivitelerini tanımlamak ve kuşaklara göre politik ve sosyal katılım aktivitelerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında şu sonuçları elde etmişlerdir:

1. Politik katılım (bir partiyi desteklemek, mitinge katılmak, parti için oy toplama çalışmaları yapmak, oy kullanmak) genç nesillerin daha az aktif oldukları bir alandır.
2. Sosyal katılım (hayır amaçlı yürüyüşe, koşuya katılmak, gönüllülük faaliyetleri, hayır amaçlı para toplama) ise genç nesillerin politik katılımın aksine daha aktif oldukları alanlardır.

[Adler ve Goggin \(2005\)](#) ise sosyal katılımı dört boyutta sınıflandırmışlardır. Bunlar:

1. Toplum hizmeti olarak: Bağımsız ya da bir grubun üyesi olarak gönüllü hizmet faaliyetlerine katılma, burada aktif olarak tek başına ya da başkaları ile uyum içinde çalışma.
2. Kolektif bir eylem olarak: İnsanların bir araya gelerek vatandaşlık rollerini yerine getirebilecekleri aktivitelerle katılmalarıdır. Burada "aktif vatandaşlık" rolü ön plandadır ve bireysellikten çok toplu bir eylemden ya da faaliyetten söz edilebilir.
3. Siyasi bir eylem olarak: Siyasi süreçte sorunların çözümünde yurttaş katılımıdır. Doğrudan bireysel çabalarla siyasi katılımın sağlanmasıdır. Burada toplumun yararı için diğerleri ile uyum içinde bir çalışma söz konusudur. Toplum hizmetlerinde bireylerin ihtiyaçları söz konusu iken siyasi boyutunda kamunun sorunları ya da kamuda bazı işlerin değiştirilmesi gibi konular ön plandadır.
4. Sosyal değişim olarak: Toplumun geleceğinin şekillendirilmesine yardımcı olacak katılım şeklidir. Toplumsal değişimin boyutlarını kapsar.

[Levasseur vd., \(2010\)](#) bireyin çevresindekiler ile olan etkileşimini dikkate alarak farklı amaçlar etrafında birleşmiş toplumsal etkinliklere katılmaya yönelik altı basamaktan meydana gelen "Sosyal Aktivite Taksonomisi" adlı bir sınıflandırma oluşturmuştur. Buna göre:

1. Birinci Basamak: Bireyin tek başına yaptığı günlük faaliyetlerin tamamını içerir ve bu faaliyetler başkalarıyla bağlantı kuracağı diğer etkinliklere hazırlık niteliğindedir. Bu etkinlikler; yemek yeme, giyinme gibi temel ve hayati faaliyetleri içerir. Radyo dinleme ve televizyon izleme gibi yalnız yapılan etkinlikler de bu basamağa aittir. Radyo dinlerken veya televizyon izleyen birey toplumdaki gündem hakkında bilgi sahibi olur. Aşağıdaki seviyelerden farklı olarak bu seviyede kişi genellikle evinde, tek başına etkinliklerde bulunur.
2. İkinci Basamak: Burada yapılan etkinlikler bireyin başkalarıyla doğrudan iletişimde bulunmadığı fakat etkinlik olduğu esnasında kendisinin de orada olduğu durumları içerir. Örnek olarak genel ağ üzerinden bir bilet satın alarak bireyin konsere veya tiyatroya tek gitmesi veya banka gibi ekonomik işlemlerin internet ortamında halledilmesi ikinci basamağa örnek olarak verilebilir.
3. Üçüncü Basamak: Burada birey kendisi veya genel ağ aracılığı ile sosyal iletişim halindedir fakat başkaları ile somut olarak bir faaliyet içerisinde bulunmaz. Örnek olarak birey alışverişe çıktığında bir ürün satın alırken ne kadar ödeme yapılacağı konusunda sadece iletişim kuar ya da internet ortamında alışveriş yaparken satıcıya ürün il ilgili soru sorar.
4. Dördüncü Basamak: Burada yapılan etkinliklerde birey bir etkinliğin gerçekleşmesinde ve grup olarak ortak bir hedefe ulaşmak için başkaları ile iş birliği içerisinde bulunmasını gerektiren durumları içerir. Futbol, bowling, masa tenisi bu basamağa örnek verilebilir.
5. Beşinci Basamak: Birey bu basamakta kendi isteği ile topluma hizmet eder. Yardıma ihtiyacı olan vatandaşlarına yardım etkinlikleri düzenler veya katılır.
6. Altıncı Basamak: Son basamağa gelindiğinde buradaki etkinlikler bireyin siyasi partilere katılımını içerir. Burada sosyal faaliyetlere daha fazla katılım gösterir. Sosyal Faaliyet Taksonomisinde açıklandığı gibi bireyin gönüllü olarak toplum içinde çeşitli faaliyetlere

katılması ve çevresine katkılarda bulunarak çevresini olumlu yönde etkilemesi sosyal katılım için önemlidir (Levasseur vd., 2010).

Bu çalışmada devlet okullarında görevli öğretmenlerin sosyal katılım düzeylerini ölçmek amacıyla "Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği" geliştirilmesi amaçlanmıştır. "Öğretmenlerin sosyal katılımı ölçeği"nin geliştirilmesinde Levasseur vd. (2010) tarafından ortaya atılan "Sosyal Aktivite Taksonomisi" temele alınmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında araştırmaya ait model, yöntem, evren, örneklem, veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analizinde kullanılan teknik bilgiler yer almaktadır.

1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, öğretmenlerin sosyal katılım düzeylerinin belirlenmesi amacıyla nicel araştırma yönteminde desenlenen bir ölçme aracı geliştirme çalışmasıdır.

D'ardenne ve Collins (2020)'e göre ölçme aracı geliştirme süreci beş aşamadan oluşur. Bunlar:

1. Kapsam belirleme (scoping): Kapsam belirleme aşaması, veri toplama amaçlarının ne olması gerektiğini ve hangi bilgilerin toplanıp toplanamayacağı konusunda hangi pratik kısıtlamaların mevcut olduğunu belirlemeyi içerir.
2. Anket geliştirme (Questionnaire development): Bu aşama, yeni anket sorularının ilk taslaklarının yazılmasını içerir.
3. Keşifsel test (Exploratory testing): Bu aşama, oluşturulan soruların niteliği hakkında ilk bildirim elde etme sürecini içerir. Bu aşama, taslak soruların değiştirilmesini ve yeniden test edilmesini gerektirebileceği için tekrarlanabilir bir süreçten oluşur.
4. Kalite değerlendirmesi (Quality assessment): Bu aşama, yeni soruların bir anket bağlamında ne kadar iyi performans gösterdiğini gösteren nicel ölçümleri içerir.
5. Açıklayıcı/Veriye dayalı yeniden test (Explanatory/Data driven retesting): bu tür testler yalnızca anket sonrası veri toplama sürecinde gerçekleştirilebilir. Bu aşama ile keşifsel test arasındaki temel fark, açıklayıcı testin, mevcut anket verilerinde gözlemlenen ve ölçüm hatasından kaynaklanabilecek belirli olguları açıklamayı amaçlamasıdır.

Büyüköztürk (2010)'e göre anket geliştirme süreci, "problemi tanımlama", "madde (soru) yazma", "uzman görüşü alma" ve "ön uygulama yapma" olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilebilir. Problem tanımlamada incelenecek temel değişken ve ilgili değişkenler kurumsal çerçeve ve ilgili araştırmalardan yararlanılarak belirlenmeye çalışılır. Madde yazımı (madde havuzu oluşturma), konuya ilişkin literatürün taranmasını gerektirir. Konuyla ilgili kuramsal çerçevenin bilinmesi ve daha önce yapılan benzeri araştırmalara ulaşılması maddelerin tasarlanmasında ve yazımında önemli kolaylıklar sağlar. Ankette yer alan maddelerin ihtiyaç duyulan olgusal ve yargısal verileri kapsamada ve toplamada ne derece yeterli olduğunu belirlemek için uzmanlara başvurulur. Uzmandan beklenen, anket taslak formunda yer alan maddeleri kapsam geçerliği bakımından değerlendirmesidir. Ön uygulama anketin geçerlik ve güvenilirliğinin gözleme dayalı verilerle sorgulandığı aşamadır.

Bu çerçevede ilk olarak ilgili alanyazın taranarak, kapsam belirlenmiş ve problem tanımlanmıştır. İkinci olarak madde havuzu oluşturulmuştur. Üçüncü olarak nitel veri toplanmış oluşturulan madde havuzu nitelik ve nicelik olarak yeniden değerlendirilmiştir. Dördüncü olarak uzman görüşüne başvurularak kapsam ve içerik geçerliği güçlendirilmeye çalışılmıştır. Son olarak ölçme aracı maddelerinin pilot uygulaması yapılmış ve elde edilen veriler ışığında yapı geçerliliği ve güvenilirlik testleri gerçekleştirilmiştir.

2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada devlet okullarında görevli öğretmenlerin sosyal katılım düzeylerini ölçmek amacıyla "Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği" geliştirilmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlerin Sosyal Katılımı ölçeği Levasseur vd. (2010) tarafından ortaya atılan "Sosyal Aktivite Taksonomisi" temele alınmıştır. Bu

çerçevede alanyazın taranmış ve "Sosyal Aktivite Taksonomisi" aşamalarına uygun olarak madde havuzu oluşturulmuştur.

Ölçme aracı çoklu madde ölçeği olarak tasarlanmıştır. Çoklu madde ölçekleri insanların tutumlarını ölçmede etkili bir yöntemdir. Çoklu madde ölçekleri bireysel algı ve ayırt edicilik (differential), birikimli (cumulative) ve toplamalı derecelendirme (summative) olmak üzere üç farklı şekilde düzenlenebilir. Toplamalı derecelendirme ölçeğinde bireyler belli maddeler hakkında görüşlerini belli düzeylerde kabul ya da red şeklinde bildirme olanağına sahip olurlar. Toplamalı derecelendirme ölçeğinde yanıtlar "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "katılıyorum", kesinlikle katılıyorum şeklinde verilir. Likert tipi ölçekler en fazla bilinen toplamalı derecelendirme ölçekleridir (Balci, 1995; Balnaves ve Caputi, 2001). Tutum ölçerlerde en çok likert ölçeği kullanılmaktadır (Karasar, 2023). Gilham (2000)'a göre "Anket" tekniği ile tutum ölçmenin avantajları şunlardır:

1. Zamandan tasarruf sağlar ve maliyeti düşürür.
2. Çok sayıda insandan kısa zamanda veri elde etmeyi sağlar.
3. Katılımcılar kendilerine uygun olduğunda cevap verme şansına sahip olurlar.
4. Cevapların analizi görece olarak daha kolaydır.
5. Anlık bir cevap oluşturma baskısı daha azdır.
6. Cevap verenlerin isimleri açığa çıkmaz (Anonim bir cevap oluşur).
7. Görüşmeciden kaynaklanan önyargılar cevapları etkilemez.
8. Standart soruların olması farklı önyargıların oluşmasını engeller.
9. Hipotezlerin test edilebilmesine olanak sağlayan bütüncül veri sağlar.

Bu çalışmada da öğretmenlerin sosyal katılım düzeylerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan ölçme aracı beşli Likert tipi'nde bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Ölçekte hiçbir zaman, nadiren, ara sıra, genellikle ve her zaman şeklinde derecelendirme kullanılmıştır. Bu çerçevede [Levasseur vd. \(2010\)](#) tarafından ortaya atılan "Sosyal Aktivite Taksonomisi" temelinde "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" ve "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" olmak üzere birbirini bütünleyen iki alt ölçeğin geliştirilmesi kararlaştırılmıştır. "Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği" madde havuzu ilk aşamada [Levasseur vd. \(2010\)](#) tarafından ortaya atılan "Sosyal Aktivite Taksonomisi"nde yer alan altı basamak ve taksonomide belirtilen içeriğe bağlı kalınarak ve kuram ve uygulamalar dikkate alınarak 41 madde içeren "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" ve 88 madde içeren "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" olmak üzere toplam 129 maddeden oluşan madde havuzu oluşturulmuştur. İkinci aşamada Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarının farklı öğretim kademelerinde görev yapan 32 öğretmen ile madde havuzu değerlendirilmiştir. Bu çerçevede ölçme aracı öğretmenlerin de görüşleri doğrultusunda 32 madde içeren "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" ve 44 madde içeren "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" olmak üzere toplam 76 maddede toplanarak yeniden düzenlenmiştir. Üçüncü olarak elde edilen 76 maddelik "Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği" kapsam ve içerik geçerliği değerlendirmesi için alan uzmanı üç öğretim üyesinin uzman görüşüne sunulmuştur. Ölçme aracı uzman görüşüne dayalı olarak yeniden düzenlenmiş ve sonuçta 28 madde içeren "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" ve 39 madde içeren "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" olmak üzere toplam 67 maddelik taslak bir ölçme aracı elde edilmiştir.

Ölçme aracının taslak formunun birinci bölümü katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek üzere yer verilen sorulardan oluşmuştur. Bu bölümde katılımcı öğretmenlerin cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve öğretmenlikteki kıdem, branş, okul türü ilgili bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölüm "Sosyal Aktivite Taksonomisi"nde yer alan ve ilk 5 basamağı içeren "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" 5 boyuttan oluşmuştur. [Levasseur vd. \(2010\)](#) tarafından açıklanan 6. Boyut meslek örgütleri ile ilgili olarak yarumlandığından yalnızca okul içi sosyal katılım ile ilgili olarak değerlendirilmiştir. "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği", birinci boyut (Bireysel katılım boyutu) altı maddeden (1, 2, 3, 4, 5, 6); ikinci boyut (Gözlemci olarak katılım boyutu) beş maddeden (7, 8, 9, 10, 11); üçüncü boyut (Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu) sekiz maddeden (12, 13, 14, 15, 16, 17, 18,19); dördüncü boyut (Grupla işbirliği katılım boyutu) altı maddeden (20, 21, 22, 23, 24, 25); beşinci boyut (Topluma hizmet katılım boyutu) üç maddeden (26, 27, 28) olmak üzere toplamda 28 maddeden oluşmuştur. Üçüncü bölüm "Sosyal Aktivite Taksonomisi"nde yer alan 6 basamağı içeren "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" 6 boyuttan oluşmuştur. Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği,

birinci boyut (Bireysel katılım boyutu) beş maddeden (29, 30, 31, 32, 33); ikinci boyut (Gözlemci olarak katılım boyutu) on üç maddeden (34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46); üçüncü boyut (Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu) iki maddeden (47, 48); dördüncü boyut (Grupla işbirliği katılım boyutu) on dört maddeden (49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62); beşinci boyut (Topluma hizmet katılım boyutu) iki maddeden (63, 64); ve altıncı boyut (sendika, dernek vb. mesleki örgütlere katılım boyutu) üç maddeden (65, 66, 67) olmak üzere toplamda 39 maddeden oluşmuştur.

3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışmada çalışma evreni Antalya ili beş merkez ilçe içinde nüfus yoğunluğu en fazla olan ve kentsel bakımdan homojen özelliklere sahip Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı ilçelerinden oluşmuştur. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022) verilerine göre sosyo ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye sıralamasında Antalyanın Muratpaşa ilçesi 15. sırada (Skor: 3,173), Konyaaltı ilçesi 27 sırada (Skor: 2,465) ve 1. kademede yer alırlarken Kepez ilçesi 2. Kademede ve 88. Sırada (Skor: 1,392) yer almaktadır. Nüfus bakımında Kepez (629.479) ilk sırada, Muratpaşa (509.444) ikinci sırada ve merkez ilçeler içinde Konyaaltı 3. Sırada (196.079) yer almaktadır (Nvi, 2024). Çalışma evreni hedefteki ulaşılabilen evrendir. Pratikte araştırmalar çalışma evreni üzerinde yapılır ve sonuçlar da yalnızca bu sınırlı evrene genellenebilir (Karasar, 2023). Ölçme aracı geliştirme sürecinde geçerlik ve güvenilirlik analizleri için ortak kabul gören anlayış örneklemin ölçme aracı madde sayısının 5 ile 10 katı arasında katılımcıdan oluşturulmasının uygun olacağı şeklindedir (Hair vd., 1979). Bu çerçevede örneklemin ölçme aracının madde sayısının (67) beş katı olan 335 katılımcıdan oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Araştırmaya devlet ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenler dahil edilmiştir. Meslek liseleri, amaç, yapı ve süreç bakımından diğer lise türlerinden farklılık göstermeleri nedeniyle çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu çerçevede örneklemin ölçme aracının madde sayısının (67) beş katı olan 335 katılımcıdan oluşturulması kararlaştırılmıştır. 335 öğretmenin ilçelere ve okul düzeylerine göre dağılımı için birinci aşamada her ilçe bir tabaka olarak kabul edilmiştir. İkinci aşamada 335 öğretmenin toplam öğretmen içindeki oranı hesaplanmış ve ilçe ve okul düzeyinde dağılımı sağlanmıştır. Üçüncü aşamada belirlenen dağılım çerçevesinde uygulama yapılacak öğretmenlerin belirlenmesinde tesadüfi yöntem kullanılmıştır. Çalışma evreni ve örneklem belirleme aşamaları ve sonuçları aşağıdaki Tabloda sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma evreni ve örneklem

Okul Düzeyleri	Konyaaltı Çalışma Evreni (Öğretmen)	Orana Göre (2,84%) Örneklem Dağılımı	Kepez Çalışma Evreni	Orana Göre (2,84%) Örneklem Dağılımı	Muratpaşa Çalışma Evreni	Orana Göre (2,84%) Örneklem Dağılımı	Toplam
İlkokul	311	8,83	1895	53,818	1201	34,1	
Ortaokul	594	16,86	2054	58,33	1483	42,11	
Lise	273	7,75	2137	60,69	1830	51,97	
Toplam	1178		6086		4514		11778
Orana Göre Örneklem Toplam		34 (33,34)		173 (172,838)		128 (128,18)	335

Sonuç olarak örneklemin ilçelere ve kademelere tablo 1’de belirlenen oranlara bağlı kalınarak dağıtılan 400 ölçme aracından 360 ölçme aracının dönüşü sağlanmıştır. 360 ölçme aracı üzerinden uygun olarak doldurulmayanlar çıkarılmış ve sonuç olarak 292 ölçme aracı analizlere dahil edilmiştir.

4. Veri Toplama Süreci

“Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği” geçerlik ve güvenilirlik testleri için verilerin toplanabilmesi amacıyla öncelikle “Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulu” onayı alınmıştır. İkinci olarak ölçme aracının okullarda uygulanabilmesi için gerekli olan MEB araştırma izni alınmıştır. Verilerin toplanabilmesi için belirlenmiş olan örneklemin bulunduğu okulların uygunlukları belirlenmiş ve araştırmacılar tarafından ziyaret edilmek üzere plan yapılmıştır. Araştırmacılar yapılan plan çerçevesinde okulları ziyaret ederek ölçme aracının uygulanmasını ve toplanmasını sağlamıştır. Sonuç olarak çalışma süresince araştırma ve

yayın etiğine uyulmuştur. Katılımcıların 192'si kadın 100'ü erkektir. Katılımcıların 16'sı 20-30; 82'si 31-40; 117'si 41-50 ve 77'si 51 ve üzeri yaşta. Katılımcıların 240'ü lisans; 50'si yüksek lisans ve 2'si doktora düzeyinde öğrenime sahiptir. Katılımcıların 20'si 1-5 yıl; 21'i 6-10 yıl; 41'i 11-15 yıl; 65'i, 16-20 yıl ve 145' 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir.

5. Verilerin Analizi

Çalışmada [Levasseur vd. \(2010\)](#) tarafından ortaya atılan toplumsal etkinliklere katılmaya yönelik altı basamaktan oluşan "Sosyal Aktivite Taksonomisi" temel alınmıştır. Sonuç olarak, ölçülmek istenen yapının faktör yapısına ilişkin sahip olunan kuramsal temel ve varsayımlar nedeniyle çalışmada geliştirilen ölçme aracının geçerlik testinde doğrulayıcı faktör analizinin amaca uygun olduğu anlaşılmaktadır. [Jöreskog ve Sörbom \(1993\)](#)'a göre doğrulayıcı faktör analizinde varsayımsal model analiz öncesinde kuramsal olarak kurulur ve bazı parametreler açısından kurulan bu modelin tanımlaması yapılır. Bu analizlerde modelin kurulması ve tanımlanması daha önce yapılan kapsamlı araştırmalardan elde edilen bilgi ve tecrübeye dayanan durumlar ve gözlemler çerçevesinde yapılır. Bu çerçevede araştırmacı analiz öncesinde faktör yapısına dair kuramsal bilgi ve varsayıma sahiptir. Araştırmacı bu bilgi temelinde tanımladığı modeli doğrulayıcı tekniklerle test eder. [Çokluk vd., \(2010\)](#) analize açıcı ya da doğrulayıcı tekniklerle başlama konusunda tek bir yol önermenin olanaklı olmadığına ve kararın araştırmacıya ait olduğuna dikkat çekmişlerdir. [Devellis \(2003\)](#)'e göre keşifsel ya da doğrulayıcı yöntemlerden hangisine başvurulacağı temelde hesaplama yönteminden çok araştırmacının amacı ile ilgilidir. Aynı analiz, aynı madde kümesi üzerinde, ya alta yatan yapıyı belirlemek (keşifsel/exploratory) ya da teoriye veya önceki analitik sonuçlara dayanarak tahmin edilen belirli bir ilişki örüntüsünü doğrulamak (doğrulayıcı/confirmatory) için kullanılabilir. Bu terimler artık sıklıkla farklı araştırma amaçları yerine farklı analitik araç türleri arasında ayırım yapmak için kullanılmaktadır.

Doğrulayıcı faktör analizi önceden seçilen faktör modelinin veriye uyumunun sağlanıp sağlanmadığını değerlendirmek için kullanılan en etkili analizdir ve bu açıdan açıcı faktör analizinden ciddi bir biçimde ayrılır. Doğrulayıcı faktör analizi ölçme araçlarının geliştirilmesi, düzenlenmesi ve yeniden gözden geçirilmesi çalışmalarında çok kullanışlıdır. Açıcı faktör analizinin tersine doğrulayıcı faktör analizi araştırmacının öncelikli olarak ölçme modelini test etmesine izin verir. Açıcı faktör analizi ile doğrulayıcı faktör analizi arasındaki önemli farklardan biri açıcı faktör analizinde ölçme aracında gözlenen değişkenlerin tüm gizil değişkenlerle ilişki göstermesine izin verilirken doğrulayıcı faktör analizinde her bir gözlenen değişkenin yalnızca kendi gizil değişkeni altında tanımlanmasına izin verilmesidir. Açıcı faktör analizi ile doğrulayıcı faktör analizi arasındaki bir diğer önemli fark ise açıcı faktör analizinde faktör yükleri daha çok korelasyonlar iken doğrulayıcı faktör yükleri daha çok standartlaştırılmamış ya da standartlaştırılmış biçimlerde olabilen regresyon katsayıları olarak yorumlanır. Araştırmanın amacı keşfetmek ise açıcı faktör analizi doğrulamak ise doğrulayıcı faktör analizi kullanılmalıdır ([Cramer, 2003](#); [Hair vd.,1998](#); [Çokluk vd., 2010](#)).

Verilerin geçerlik analizinde kullanılan "Doğrulayıcı Faktör Analizi" için bilgisayar temelli Lisrel 8.80 paket programı, güvenilirlik analizi için bilgisayar temelli Spss 20 paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde "Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği"nin geçerlik ve güvenilirlik analizi sonuçları sunulmuştur. İlk olarak "Sosyal Aktivite Taksonomisi"nde yer alan 5 basamağı içeren öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımını ölçmeyi amaçlayan 5 boyuta ilişkin geçerlik ve güvenilirlik analiz sonuçları değerlendirilmiştir. İkinci olarak "Sosyal Aktivite Taksonomisi"nde yer alan 6 basamağı içeren öğretmenlerin okul içi sosyal katılımını ölçmeyi amaçlayan 6 boyuta ilişkin geçerlik ve güvenilirlik analiz sonuçları sunulmuştur.

1. Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları neticesinde aşamalı olarak; S17'nin t değeri .59, hata varyansı 1.00 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S5'nin t değeri 2,62, hata varyansı .97 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S2'nin t değeri 2,82, hata varyansı .97 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S18'nin t değeri

3,67, hata varyansı .94 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S12'nin t değeri 3,52, hata varyansı .94 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S11'nin t değeri 4,85, hata varyansı .90 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S17, S5, S2, S18, S12 ve S11 analizden çıkarıldıktan sonra yapılan doğrulayıcı faktör analizi ve modifikasyon sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

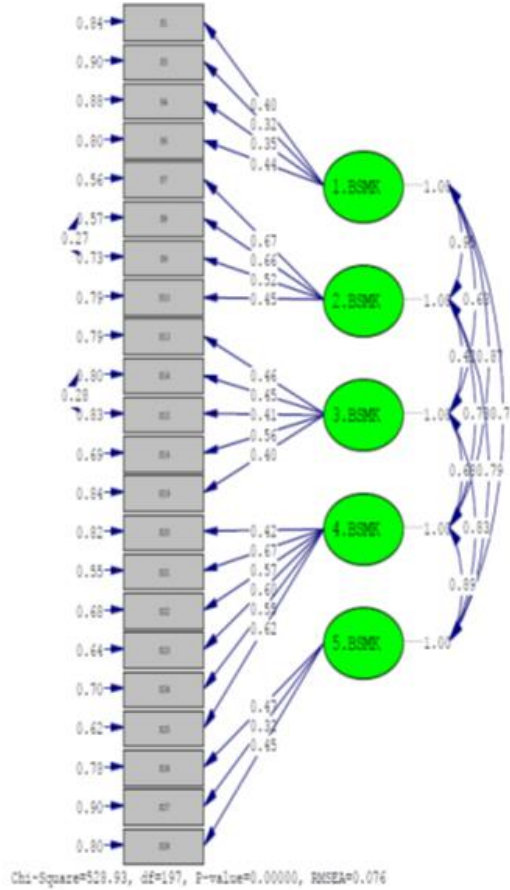
ÖSKÖ Uyum İndeksleri Kabul Edilebilir Sınır/Ölçüt	DFA	Modifikasyon Sonrası DFA		Sonuç/Yorum	
	Sonuçları	Sonuçları	Sonuçları		
	1. Sütun	2. Sütun (1.Modifikasyon)	3. Sütun (2.Modifikasyon)		
		S.9- S.8 Arasında	S.15-.14 Arasında		
	t=4,66-14,40 Hv=.35-.90 (S27)	t=4,21-11,66 Hv=.55-.92 (S27)	t=4,72- 11,84 Hv=.57-.90 (S27, S3)		
χ^2	571,99	549,57	528,93		
Sd	199	198	197		
χ^2/sd	≤ 2=mükemmel uyum ≤ 2,5= mükemmel uyum (küçük örneklem) ≤ 3= mükemmel uyum (büyük örneklem) ≤ 5= orta düzeyde uyum	2,87	2,77	2,68	Mükemmel Uyum
P.	.0000	.0000	.0000		
RMSEA	≤ 0,05 mükemmel uyum ≤ 0,08 iyi uyum ≤ 0,10 zayıf uyum	.080	.078	.076	İyi Uyum
GFI	≥ 0,85 iyi uyum ≥ 0,90 mükemmel uyum	.85	.85	.86	
AGFI		.81	.81	.82	Zayıf Uyum
RMR	≤ 0,05 mükemmel uyum ≤ 0,08 iyi uyum ≤ 0,10 vasat uyum	.084	.080	.075	İyi Uyum
SRMR		.082	.080	.075	İyi Uyum
NFI	≥ 0,90 iyi uyum ≥ 0,95 mükemmel uyum	.83	.84	.85	Zayıf Uyum
NNFI		.87	.88	.89	Zayıf Uyum
CFI	≥ 0,90 iyi uyum ≥ 0,95 mükemmel uyum	.89	.90	.90	İyi Uyum
IFI	≥ 0,90 iyi uyum ≥ 0,95 mükemmel uyum	.89	.90	.90	İyi Uyum
RFI	≥ 0,90 iyi uyum ≥ 0,95 mükemmel uyum	.81	.82	.82	Zayıf Uyum

RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) Tahminin Kök Hata Kareler Ortalaması, GFI (Goodness of Fit Index): Uyum iyiliği indeksi, AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index): Düzeltilmiş Uyum iyiliği indeksi, RMR (Root Mean Square Residual) ortalama hataların karekökü, SRMR (Standardized Root Mean Square Residual): standartlaştırılmış ortalama hataların karekökü, NFI (Normed Fit Index): normleştirilmiş uyum indeksi, NNFI normleştirilmemiş uyum indeksi, CFI (Comparative Fit Index): Karşılaştırmalı uyum indeksi, IFI the Incremental Fit Index artımlı uyum indeksi, RFI The Relative Fit Index Göreceli uyum indeksi

Tablo 2' de yer alan verilere göre okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinin X^2/sd değeri 2,68 ile "mükemmel uyum", RMSEA değeri .076 ile "iyi uyum", S-RMR değeri .075 ile "iyi uyum", NNFI değeri .89 ile "zayıf uyum", CFI değeri .90 ile "iyi uyum", GFI değeri .86 ile "zayıf uyum", AGFI değeri .82 ile "zayıf uyum" ve IFI değeri .90 ile "iyi uyum" ve RFI değeri .82 ile zayıf uyum göstermektedir. S17, S5, S2, S18, S12 ve S11 analizden çıkarıldıktan sonra yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksleri Tablo 1'de 1. Sütunda verilmiştir. Bu çerçevede DFA'dan elde edilen bulgular incelendiğinde en düşük hata varyansının .35; en yüksek hata varyansının ise .90 olduğu görülmüştür. Bulgulara göre en düşük t değeri 4,66; en yüksek t değeri ise 14,4 olarak belirlenmiştir. Hair vd., (1998)'e göre parametre tahminlerinden t değerleri 1,96'yı aşarsa ,05 düzeyinde; 2,76'yı aşarsa ,01 düzeyinde manidar olarak kabul edilir. Bu doğrultuda t değerlerinin tamamının ,01 düzeyinde manidar olduğu söylenebilir. İlk aşamada elde edilen sonuca göre S27 (.90) 'nin hata varyansının yüksek olduğu söylenebilir. Ancak, modelde söz

konusu madde için manidar t değerinin 4,66 olması nedeniyle bu göstergenin model içerisinde kalması yönünde karar verilmiştir (Çokluk vd., 2010).

DFA analizinde verilen modifikasyon önerileri incelenmiş ve analizler sırasıyla tek tek yapılmıştır. Buna göre: 1. S9 ile S8 arasında yapılacak modifikasyonun $\chi^2 = .25,8$ düzeyinde katkı sağlayacağı görülmektedir. Analiz sonucu Tablo 1'de 2. sütunda verilmiştir. 2. S15 ile S14 arasında yapılacak modifikasyonun $\chi^2 = .17,4$ düzeyinde katkı sağlayacağı görülmektedir. Analiz sonucu Tablo 1'de 3. sütunda verilmiştir. Sonuç olarak t değerlerini ve hata varyanslarını gösteren yol şemaları şekil 1'de ve şekil 2' de sunulmuştur.



Şekil 1. Öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinin (path diagramı) yol şeması: (standardized solution) hata varyanslarına ilişkin veriler

2. Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Doğrulayıcı faktör analizi ile yapı geçerliği analiz edilmiş ve son şekli verilmiş olan okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin Cronbach's Alpha (α) iç tutarlık katsayısı, madde toplam test korelasyonları ve iki yarı test (split-half) korelasyonu hesaplanmış ve değerlendirilmiştir (Akgül ve Çevik, 2003; Bryman ve Cramer, 2001; Çokluk vd., 2010; Hair vd., 1998; Leech vd., 2004;).

Öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin ilk olarak Cronbach's Alpha (α) iç tutarlık katsayısı ile hesaplanmıştır. "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) = .831 olarak bulunmuştur. Cronbach's Alpha değeri $.60 \leq \alpha < .80$ ise güvenilir; değeri $.80 \leq \alpha < 1.00$ ise yüksek derecede güvenilir. Buna göre "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" yüksek derecede güvenilir. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin ikinci olarak madde toplam test korelasyonları incelenmiştir. Buna göre ölçme aracında yer alan soruların genel ortalaması 3,575 ve ortalamaların değişim aralığı 2,154 olarak bulunmuştur. Madde toplam korelasyonlarının negatif olmaması ve .25 değerinden büyük olması gerekmektedir. Ölçeğin bütünde madde toplam korelasyonlarının .244 ile .571 arasında değiştiği ve pozitif yönlü olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre ölçme aracının güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin üçüncü olarak iki yarı test (split-half) korelasyonu incelenmiştir. Split-half yönteminde ölçeğin güvenilirliği korelasyon katsayısı ile belirlenir. Bunun yanında eşit Spearman-Brown farklı Spearman-Brown ve Guttman Split Half katsayıları olarak adlandırılan üç güvenilirlik ölçüsü daha değerlendirilir. Buna göre ölçeğin korelasyon katsayısı = .623, eşit Spearman-Brown katsayısı = .768, farklı Spearman-Brown katsayısı = .768 ve Guttman Split Half katsayısı = .768 olarak belirlenmiştir. Birinci kısım için belirlenen alfa değeri = .702 ve ikinci kısım için belirlenen alfa değeri = .760' tır. Ölçeğin güvenilirlik değeri $.60 \leq \alpha < .80$ ise güvenilir olarak kabul edilmektedir. Buna göre bütünde değerlendirildiğinde ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

3. Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeğinin ilk doğrulayıcı faktör analizi sonuçları neticesinde aşamalı olarak; S67'nin t değeri 2,79, hata varyansı .97 olduğundan analizden çıkarılmıştır. S33'ün t değeri, hata varyansı .94 olduğundan analizden çıkarılmıştır. Bu aşamada yapılan doğrulayıcı faktör analizi ve modifikasyon sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizine ilişkin veriler

ÖSKÖ Uyum İndeksleri Kabul Edilebilir Sınır/Ölçüt	DFA	Modifikasyon Sonrası DFA Sonuçları			Sonuç/Yorum	
	Sonucu	1. Sütun	2. Sütun (1.Modifikasyon)	3. Sütun (2.Modifikasyon)		4. Sütun (3.Modifikasyon)
		41-39 Arasında	32-31 Arasında	40-35 Arasında		
	t=.5,21- 17,25 HV=.37- .90 (S63)	t=.5,19- 21,14 HV=.04-.90 (S63)	t=.5,19- 21,16 HV=.19- .90 (S63)	t=.5,17- 21,16 HV=.04- .90 (S63)		
χ^2	1970,65	1881,01	1799,14	1727,25		
Sd	614	613	612	611		
χ^2/sd	≤ 2 =mükemmel uyum \leq 2,5= mükemmel uyum (küçük örneklem) ≤ 3 = mükemmel uyum (büyük örneklem) ≤ 5 = orta düzeyde uyum	3,20	3,06	2,93	2,82	Mükemmel Uyum
P.		.0000	.0000	.0000	.0000	
RMSEA	$\leq 0,05$ mükemmel uyum \leq 0,08 iyi uyum $\leq 0,10$ zayıf uyum	.087	.084	.082	.079	İyi Uyum
GFI	$\geq 0,85$ iyi uyum $\geq 0,90$ mükemmel uyum	.73	.74	.75	.76	Zayıf Uyum
AGFI		.69	.70	.71	.72	Zayıf Uyum
RMR	$\leq 0,05$ mükemmel uyum \leq	.093	.092	.091	.090	Vasat Uyum
SRMR	0,08 iyi uyum $\leq 0,10$ vasat uyum	.093	.091	.092	.092	Vasat Uyum
NFI	$\geq 0,90$ iyi uyum $\geq 0,95$.89	.90	.90	.90	İyi Uyum
NNFI	mükemmel uyum	.92	.92	.93	.93	İyi Uyum
CFI	$\geq 0,90$ iyi uyum $\geq 0,95$ mükemmel uyum	.92	.93	.93	.93	İyi Uyum
IFI	$\geq 0,90$ iyi uyum $\geq 0,95$ mükemmel uyum	.92	.93	.93	.94	İyi Uyum
RFI	$\geq 0,90$ iyi uyum $\geq 0,95$ mükemmel uyum	.88	.89	.89	.89	Zayıf Uyum

Tablo 3' te yer alan verilere göre okul içi sosyal katılımı alt ölçeğinin ilk doğrulayıcı faktör analizi sonuçları neticesinde aşamalı olarak; S67'nin t değeri 2,79, hata varya χ^2/sd değeri 2,82 ile "mükemmel uyum", RMSEA değeri .079 ile "iyi uyum", S-RMR değeri .092 ile "vasat uyum", NNFI değeri .93 ile "iyi uyum", CFI değeri .93 ile "iyi uyum", GFI değeri .76 ile "zayıf uyum", AGFI değeri .72 ile "zayıf uyum" ve IFI değeri .94 ile "iyi uyum" RFI değeri .89 ile zayıf uyum göstermektedir. Tablo 2 1. sütunda görüldüğü gibi en düşük t değeri 5,21 en yüksek t değeri ise 17,25 tir. Hata varyanslarının ise .37 ile .90 (S63) arasında

değeri $.60 \leq \alpha < .80$ ise güvenilir; değeri $.80 \leq \alpha < 1.00$ ise yüksek derecede güvenilirdir. Buna göre Öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeği yüksek derecede güvenilirdir. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin ikinci olarak madde toplam test korelasyonları incelenmiştir. Buna göre ölçme aracında yer alan soruların genel ortalaması 3,771 ve ortalamaların değişim aralığı 2,808 olarak bulunmuştur. Madde toplam korelasyonlarının negatif olmaması ve .25 değerinden büyük olması gerekmektedir. Ölçme aracına ilişkin belirlenen madde toplam korelasyon katsayılarının pozitif yönlü olduğu ve madde toplam korelasyonlarının .311 ile .626 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu verilere göre ölçme aracının güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Okul içi sosyal katılımı alt ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin üçüncü olarak iki yarı test (split-half) korelasyonu incelenmiştir. Split-half yönteminde ölçeğin güvenilirliği korelasyon katsayısı ile belirlenir. Bunun yanında eşit Spearman-Brown farklı Spearman-Brown ve Guttman Split Half katsayıları olarak adlandırılan üç güvenilirlik ölçüsü daha değerlendirilir. Buna göre ölçeğin korelasyon katsayısı = .702, eşit Spearman-Brown katsayısı = .825, farklı Spearman-Brown katsayısı = .825 ve Guttman Split Half katsayısı = .824 olarak belirlenmiştir. Birinci kısım için belirlenen alfa değeri = .885 ve ikinci kısım için belirlenen alfa değeri = .875 tir. Ölçeğin güvenilirlik değeri $.60 \leq \alpha < .80$ ise güvenilir; $.80 \leq \alpha < 1.00$ ise yüksek derecede güvenilir olarak kabul edilmektedir. Buna göre bütünde değerlendirildiğinde ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Analiz Sürecinde ölçme aracından çıkarılan maddeler ve çıkarıldıkları kısım ve boyutları itibariyle Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin okul içi ve okul dışı sosyal katılım alt ölçeklerinden çıkarılan maddeler

Maddesi Çıkarılan Boyutlar	Çıkarılan Maddeler no:	Öğretmenlerin Okul Dışında Sosyal Katılımı Alt Ölçeği
1.Boyut/(1.Basamak) (Bireysel katılım boyutu)	2	Televizyonda dizileri, haberleri, magazin programlarını ya da spor etkinliklerini izlerim.
	5	Sanal oyunlar oynayarak vakit geçiririm.
2.Boyut/(2.Basamak) (Gözlemci olarak katılım boyutu)	11	Telefonda veya bilgisayarda sanal ortamdaki takım oyunlarını anlamaya çalışırım.
	12	Sosyal medyadaki canlı yayın kanallarına katıldığımda sorular sorarım.
3.Boyut / (3.Basamak) (Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu)	17	Yeni biriyle tanıştığımda yüz yüze görüşmek yerine telefonda görüşmeyi tercih ederim.
	18	Bir konuda fikir almak istediğimde yapay zekâ uygulamalarını kullanmayı tercih ederim.
Maddesi Çıkarılan Boyutlar	Çıkarılan Maddeler no:	Öğretmenlerin Okul İçinde Sosyal Katılımı Alt Ölçeği
1.Boyut/(1.Basamak) (Bireysel katılım boyutu)	33	Okulda kendi başıma kitap okuyarak, müzik dinleyerek, kelime oyunu, sudoku gibi bulmacalarla, gazete okuyarak, sanal ortamda veya borsa takip ederek vakit geçiririm.
6.Boyut (6.Basamak) (Sendika, dernek vb. mesleki örgütlere katılım boyutu)	67	Sendikada etkin görev almak için çaba gösteririm.

Tablo 4'te de görülebildiği üzere 6 madde "Öğretmenlerin Okul Dışında Sosyal Katılımı" alt ölçeğinden ve 2 madde "Öğretmenlerin Okul İçinde Sosyal Katılımı" alt ölçeğinden olmak üzere toplam 8 madde çıkmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin sosyal katılımını ölçmek üzere ayırt ediciliği yüksek, geçerli ve güvenilir nitelikte birbirini tamamlayan iki kısımlı/yapılı/ana alt boyutlu "Öğretmen Sosyal Katılım Ölçeği" adıyla anılabilecek bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin birinci kısmı; beş boyut ve 22 maddeden oluşan ve "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı" nı ölçerken, ikinci kısmı; altı boyut ve 37 maddeden oluşan ve "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı" nı ölçmektedir. Ölçek bu ikili yapıyla hem ayrı ayrı hem de tümleşik bir biçimde kullanılabilir. Örneğin, öğretmenlerin sosyal katılımını ölçmek üzere ayırt ediciliği yüksek, geçerli ve güvenilir nitelikte birbirini tamamlayan iki kısımlı/yapılı/ana alt boyutlu "Öğretmen Sosyal Katılım Ölçeği" adıyla anılabilecek bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin birinci kısmı; beş boyut ve 22 maddeden oluşan ve "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı" nı ölçerken, ikinci kısmı; altı boyut ve 37 maddeden oluşan ve "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı" nı ölçmektedir. Ölçek bu ikili yapıyla hem ayrı ayrı hem de tümleşik bir biçimde kullanılabilir.

Ölçme aracının birinci kısmı, alt beş boyut ve toplamda 22 maddeyi içeren "Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Katılımı Alt Ölçeği" nden oluşmuştur. Buna göre; birinci boyut (Bireysel katılım boyutu) dört

maddeden (1, 2, 3, 4); ikinci boyut (Gözlemci olarak katılım boyutu) dört maddeden (5, 6, 7, 8); üçüncü boyut (Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu) beş maddeden (9, 10, 11, 12, 13,); dördüncü boyut (Grupla işbirliği katılım boyutu) altı maddeden (14, 15, 16, 17, 18, 19); beşinci boyut (Topluma hizmet katılım boyutu) üç maddeden (20, 21, 22) maddeden oluşmuştur.

Ölçme aracının ikinci kısmı, 6 boyut ve 37 madde içeren "Öğretmenlerin Okul İçi Sosyal Katılımı Alt Ölçeği"nden oluşmuştur. Buna göre; öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeği, birinci boyut (Bireysel katılım boyutu) dört maddeden (23, 24, 25, 26); ikinci boyut (Gözlemci olarak katılım boyutu) on üç maddeden (27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39); üçüncü boyut (Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu) iki maddeden (40, 41); dördüncü boyut (Grupla işbirliği katılım boyutu) on dört maddeden (42, 43, 44, 45, 46,47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55); beşinci boyut (Topluma hizmet katılım boyutu) iki maddeden (56, 57); ve altıncı boyut (sendika, dernek vb. mesleki örgütlere katılım boyutu) iki maddeden (58, 59) olmak üzere toplamda 37 maddeden oluşmuştur.

Öğretmenlerin sosyal katılımlarının belirlenmesi ve eğitim örgütlerinde görev yapan başta okul yöneticileri olmak üzere eğitim ve öğretim sürecine katkı veren diğer işgörenlerin sosyal katılımlarının belirlenmesi, elde edilecek veriler ışığında öğretim sürecinin geliştirilmesine katkı sağlamak bakımından önem taşımaktadır. Bu çerçevede ölçme aracının öğretmenlerden başka öncelikle eğitim örgütlerinin farklı işgörenlerinin sosyal katılımının belirlenmesinde kullanılabilmesi olası görünmekle birlikte geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını içeren destekleyici araştırmalara ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin sosyal katılımı ölçme aracının farklı iş kollarında yapılacak olan araştırmalara ve uygulamalara da ilham kaynağı olabileceği söylenebilir. Bu nedenle başta öğretmenler olmak üzere diğer eğitim örgütü işgörenlerinin hem okul içi sosyal katılımını hem okul dışı sosyal katılımını belirleyecek nicel araştırmalar ve hem de elde edilen veriler ışığında derinlemesine bilgi elde etmek üzere nitel araştırmalar önerilebilir.

Uygulamacılar açısından değerlendirildiğinde geliştirilen ölçme aracının bireysel, zümre öğretmenleri, şube öğretmenleri veya okul bazında öğretmenlerin sosyal katılım düzeylerinin ölçülmesi ve öğretim sürecinin geliştirilmesi için değerlendirilmesi olasıdır. Bu çerçevede Ek-1'de verilen öğretmenlerin sosyal katılımı ölçeğinin, Ek-2'de belirtilen uygulama rehberi dikkate alınarak kullanılması önerilebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akgül A. & Çevik O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri: SPSS'te İşletme Uygulamaları*. Emek Ofset, Ankara
- Adler, R. P. & Goggin, J. (2005). What do we mean by civic engagement? *Journal of Transformative Education*, 3, 236-252. <https://doi.org/10.1177/1541344605276792>
- Anderson, V. & Beauchamp, M. H. (2010). *Developmental social neuroscience and childhood brain insult: Theory and practice*. New York, The Guilford Press.
- Balcı, A. (1995). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara, 72 TDFO Bilgisayar Yayıncılık San. T.c. Ltd. Şti.
- Balnaves, M. & Caputi, P. (2001). *Introduction to quantitative research methods: An investigative approach*. London, Sage Publications Ltd.
- Bedell, G. (2012). *Measurement of social participation*. New York, The Guilford Press.
- Buck, R. C. (1960). The Extent of social participation among public school teachers. *The Journal of Educational Sociology*. 33 (8), 311-319. <https://doi.org/10.2307/2264408>
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151. <https://izlik.org/JA82JY24MP>
- Bryman, A. & Cramer, D. (2001). *Quantitative data analysis with SPSS release 10 for Windows*. Philadelphia, Routledge, Taylor and Francis Group.
- Cramer, D. (2003). *Advanced quantitative data analysis*. Philadelphia, McGraw-Hill Education: Open University Press.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara, Pegem Net.
- Çobanoğlu, F. & Öğretim, M. (2015). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*. 5(2), 149-166. <https://izlik.org/JA63ET35ZN>

- Dalemans, R. J. De Witte, L., Wade, D., & Van den Heuvel, W. (2010). Social participation through the eyes of people with aphasia. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 45(5), 537-550. <https://doi.org/10.3109/13682820903223633>
- D'ardenne, J. & Collins, D. (2020). Combining multiple question evaluation methods: What does it mean when the data appear to conflict? In Beatty, P. C., Collins, D. Kaye, L., Jose-Luis Padilla, J-L., Gordon B. Willis (Eds.), *Advances in questionnaire design, development, evaluation, and testing*. USA, Gordon B. Willis, G.B. and Wilmot, A. John Wiley & Sons, Inc. Hoboken.
- Devellis, R. F. (2003). *Scale development: Theory and applications*. California, Second Ed. Sage Publications. Thousand Oaks.
- Foskett, J. M. (1955). Social structure and social participation. *American Sociological Review*, 20(4), 431-438. <https://doi.org/10.2307/2092742>
- Gallant, K., Smale, B., & Arai, S. M. (2010). Civic engagement through mandatory community service: Implications of serious leisure. *Journal of Leisure Research*, 42(2), 181-201. <https://doi.org/10.1080/00222216.2010.11950201>
- Gilham, B. (2000). *Developing a questionnaire*. London, Continuum, Wellington House.
- Grusec, J. E. & Hastings, P. D. (2008). *Handbook of socialization: Theory and research*. New York, The Guilford Press.
- Gürkan, H. ve Toprakçı, E. (2018). İlkokul müdürlerinin mesleki gelişimi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 64-81. Retrieved from <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/536345>
- Hair, J. F. Anderson, R.E., Tahtam, R.L. & Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis (Fifth Edition)*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Jöreskog, K.G. & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. USA, SSI Scientific Software International, Inc.
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*.(38. Basım). Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. 38.
- Kass, R. A. & Tinsley, H. E. A. (1979). Factor analysis. *Journal of Leisure Research*, 11, 120-138. <https://doi.org/10.1080/00222216.1979.11969385>
- Kenyon, G. S. & McPherson, B. D. (1974). "An approach to the study of sport socialization". *International Review of Sport Sociology*, 9 (1),127-139. <https://doi.org/10.1177/101269027400900109>
- Killeavy, M. & Moloney, A. (2010). Reflection in a social space: Can blogging support reflective practice for beginning teachers? *Teaching and Teacher Education*, 26 (4), 1070-1076. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2009.11.002>
- Lacey, C. (1987). *Professional socialization of teachers*. In M. J. Dunkin (Ed.), *The international encyclopedia of teaching and teacher education* (pp. 634-645). Pergamon Press.
- Leech, N. L., Barret K. C. & Morgan, G. A. (2004). *Spss for intermediate statistics: Use and interpretation*. Second Edition. Mohwah, NJ. USA: Lawrance Erlbaum Assosiacates.
- Levasseur, M., Richard, L., Gauvin, L. & Raymond, E. (2010). Inventory and analysis of definitions of social participation found in the aging literature: Proposed taxonomy of social activities. *Social Science & Medicine*.71(12).2141-2149. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2010.09.041>
- Nvi, (2024). Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü. Web adresi; <https://www.nufusu.com/il/antalya-nufusu>. İndirilme tarihi: 05.12.2025.
- Philips, D. L. (2017). Social participation and happiness. *The American Journal Of Sociology*. 72. 479-488. <https://www.jstor.org/stable/2775674>
- Piskur, B., Daniels, R., Jongmans, M. J., Ketelaar, M., Smeets, R. j., Norton, M. & Beurskens, A. (2013). Participation and social participation: Are they distinct concepts? *Clinical Rehabilitation*. 28(3). 211-220. <https://doi.org/10.1177/0269215513499029>
- Putnam, R. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York, Simon & Schuster.
- Staton, A. Q. & Hunt, S. L. (1992). Teacher socialization: Review and conceptualization. *Communication Education*, 41, 109-137. <https://doi.org/10.1080/03634529209378875>
- Shuler, L. O. (2010). *Paths to Active Citizenship: The development of and connection between civic engagement involvement and attitudes in college students* (Yayınlanmamış doktora tezi). Boston College.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022). Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları (SEGE). Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü. Web sayfası: <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege/ilce-sege-raporlari>. İndirilme tarihi: 05.12.2025
- Teele, J. E. (1962) Measures of social participation social problems. *Oxford University Press on behalf of the Society for the Study of Social Problems*, 10(1).31-39. <https://doi.org/10.2307/799405>

- Toprakçı, M. & Avcı. Y. E. (2021). Öğretmenlerin kültürel sermaye yeterlikleri ile örgütsel sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10(28).416-433.
- WHO (World Health Organization) (2013). How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. Geneva, October 2013. <https://www.who.int/publications/m/item/how-to-use-the-icf--a-practical-manual-for-using-the-international-classification-of-functioning-disability-and-health>
- Yager, J. A. & Ehmann, T.S. (2006). *Untagling social function and social cognition: A review of concepts and measurement*. New York, The Guilford Press.
- Yaratan, H. (2017). *Sosyal Bilimler İçin Temel İstatistik*. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Zukin, C., Keeter, Z., Andolina, M. W., Jenkins, K. & Delli Carpini, M. (2006). *A new engagement? Political Participation, Civic Life, And The Chancing American Citizen*. New York, Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195183177.001.0001>

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Conflict of Interest Declaration: *The authors declare no potential conflicts of interest related to the research, authorship and/or publication of this article.*

Finansman Bilgileri: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Funding Information: *The authors have not received any financial support for the research, authorship and/or publication of this article.*

Etik Kurul Kararı: Çalışmanın yazarları olarak, özgün bir çalışma üretildiğini; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallarına uygun davranıldığını; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterildiğini ve bu kaynaklara kaynakçada yer verildiğini; kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapılmadığını, çalışmanın Committee on Publication Ethics (COPE)' in tüm şartlarını ve koşullarını kabul ederek etik görev ve sorumluluklara riayet edildiğini beyan ederiz. Araştırmanın etik kurul izni Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurulunun 24/06/2024 tarih ve 104789763 sayılı kararıyla alınmıştır.

Ethics Declaration: *For this research, ethical permission was obtained from the decisions of Akdeniz University, Ethics Board dated 24.06.2024 and numbered 104789763. We, as the authors of the study, have produced an original study; the preparation, data collection, analysis and that the principles and rules of scientific ethics have been complied with at all stages, including the presentation of information; this all data and information obtained within the scope of the study are cited and these sources are included in the bibliography that no changes have been made to the data used, that the study was conducted in accordance with the Committee on Publication Ethics (COPE) and declare that ethical duties and responsibilities are respected.*

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi: Makalenin hiçbir kısmında yapay zekâdan yararlanılmamıştır.

Declaration of Use of Artificial Intelligence: *No part of the article has been generated using artificial intelligence.*

EK1: Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği

ÖĞRETMENLERİN SOSYAL KATILIMI ÖLÇEĞİ						
Öğretmenlerin Okul Dışında Sosyal Katılımı Alt Ölçeği						
Boyutlar	Maddeler	Likert Tipi Derecelendirme				
Bireysel katılım boyutu (1.Boyut)	1. Sosyal medya platformlarını (Google, instagram, whatsapp, telegram, facebook, twitter, youtube gibi) takip ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	2. Kendim için yemek hazırlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	3. Günlük kişisel bakımımı yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	4. Tek başıma yürüyüşe çıkarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Gözlemci olarak katılım boyutu (2.Boyut)	5. Şehirdeki sinema, sergi, tiyatro vb. etkinliklerine katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	6. Şehirlerarası gezi planlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	7. Yurtdışı seyahati planlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	8. İlgimi çeken spor etkinliklerini izlemeye giderim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu (3.Boyut)	9. Sosyal medyadaki paylaşımları beğenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	10. Yol bilgisi almak istediğimde birine sorarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	11. Alışveriş yaparken görevliden yardım isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	12. Biriyile karşılaştığımda selam veririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	13. Bir konuda fikir almak istediğimde etrafımdaki insanlara sorarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Grupla işbirliği katılım boyutu (4.Boyut)	14. Ailemle ya da arkadaşlarımla telefonla iletişim kurarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	15. Arkadaşlarımla bir araya gelip vakit geçiririz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	16. Çocuklarımla (çocuğumun) arkadaşlarımla aileleri ile vakit geçiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	17. Ailemle birlikte vakit geçirebileceğim etkinliklere katılırım (yemeğe çıkmak, oyun oynamak, tatile çıkmak gibi)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	18. Arkadaşlarımla tatiller planlarım veya tatil planına katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Topluma hizmet katılım boyutu (5. Boyut)	19. Çevremdeki insanların özel günlerini kutlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	20. Sivil toplum örgütlerinde görev alırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	21. Okul dışında, meslektaşlarımla buluşmalar, düşün vb etkinliklere katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	22. Bireysel olarak yardıma ihtiyacı olanlara destek olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Öğretmenlerin Okul İçinde Sosyal Katılımı Alt Ölçeği						
Boyutlar	Maddeler	Likert Tipi Derecelendirme				
Bireysel katılım boyutu (1.Boyut)	23. DYS ve MEBBİS sistemini kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	24. E-postalarımı kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	25. Dersim için materyal hazırlığı yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	26. Ders Planını İncelerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Gözlemci olarak katılım boyutu (2.Boyut)	27. Sınıfın eğitim- öğretime uygunluğunu kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	28. Öğrenci davranışlarını gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	29. Okul bahçesinde gezinirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	30. Okuldaki eksiklikleri (okuldaki tadilat, tamirat işlerini) gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	31. Okul kütüphanesi, laboratuvar vb. bir yerde zaman geçiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	32. Öğretmenler odasındaki öğretmenlerin arasındaki konuşmaları gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	33. Öğrenciler arasındaki iletişimi gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	34. Öğretmenler arasındaki iletişimi gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	35. Okul bahçesindeki aktivitelerde bulunan öğrencileri gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	36. Öğrencilerin okul içindeki alışverişlerini gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	37. Okuldaki kulüp ve komisyon çalışmalarında görev alırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	38. Okul yöneticileri ile görüşmeler yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	39. Okuldaki spor, müzik gibi faaliyetleri gözlemlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu (3.Boyut)	40. Okul sosyal medyasından paylaşımları takip ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	41. Okul etkinliklerini takip ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Grupla işbirliği katılım boyutu (4.Boyut)	42. Veli görüşmeleri yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	43. Öğretmen arkadaşıyla vakit bulduğumda okulda yürüyüş yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	44. Mesleğimle ilgili uzman kişilerden gerektiğinde destek alırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	45. Öğretmenler odasında bulunan duyuruları takip ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	46. Öğretmen arkadaşlarımla doğa gezisine katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	47. Okuldaki paydaşlarla etkileşim halinde olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	48. Meslektaşım rahatsızlandığında yerine dersen girerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	49. Önemli gün ve haftalar ile ilgili çalışmalara katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	50. Öğretmenler arasındaki ziyaret, kutlama, buluşma gibi planlara katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	51. Ders dışı zamanlarda meslektaşımın öğrencilerin sorularını cevaplarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	52. Velilere çocuklarının akademik gelişimleri ile ilgili destek olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Topluma hizmet katılım boyutu (5. Boyut)	53. Sınıf içi etkinliklerde meslektaşlarıma yardım ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	54. Öğrenciler için gezi, tiyatro gibi etkinlikler düzenlerim	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	55. Velilerle görüşmeler (telefon ya da sosyal ağ aracılığı ile) yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	56. Maddi durumu iyi olmayan öğrencilere kıyafet, destek kitap gibi yardımlar toplarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Sendika, dernek vb. mesleki örgütlere katılım boyutu (6. Boyut)	57. Vefat, yeni doğan gibi durumlarda meslektaşlarımla yardım toplamaya yönelik çalışmalar yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	58. Sendika tarafından düzenlenen etkinliklere (yemek, gezi, konser) katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	59. Sendika toplantılarına katılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Ara sıra (4) Sık sık (5) Her zaman

EK2: Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği Değerlendirme Rehberi**ÖĞRETMENLERİN SOSYAL KATILIMI ÖLÇEĞİ DEĞERLENDİRME REHBERİ**

1.BÖLÜM: Öğretmenlerin Okul Dışında Sosyal Katılımı Alt Ölçeği Değerlendirmesi	
Madde/Puan	Değerlendirme ve Yorum
Birinci boyut: Bireysel katılım boyutu Maddeler: 1, 2, 3, 4 Alınabilecek toplam puan= 18,18	Bireyin tek başına yaptığı günlük faaliyetlerin tamamını içerir ve bu faaliyetler başkalarıyla bağlantı kuracağı diğer etkinliklere hazırlık niteliğindedir. (Bu etkinlikler; yemek yeme, giyinme gibi temel ve hayati faaliyetleri içerir. Radyo dinleme ve televizyon izleme gibi yalnız yapılan etkinlikler de bu basamağa aittir. Radyo dinlerken veya televizyon izleyen birey toplumdaki gündem hakkında bilgi sahibi olur. Aşağıdaki seviyelerden farklı olarak bu seviyede kişi genellikle evinde, tek başına etkinliklerde bulunur.)
İkinci boyut: Gözlemci olarak katılım boyutu Maddeler: 5, 6, 7, 8 Alınabilecek toplam puan= 18,18	Burada yapılan etkinlikler bireyin başkalarıyla doğrudan iletişimde bulunmadığı fakat etkinlik olduğu esnasında kendisinin de orada olduğu durumları içerir. (Örnek olarak genel ağ üzerinden bir bilet satın alarak bireyin konsere veya tiyatroya tek gitmesi veya banka gibi ekonomik işlemlerin internet ortamında halledilmesi ikinci basamağa örnek olarak verilebilir.)
Üçüncü Boyut: Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu Maddeler: 9, 10, 11, 12, 13 Alınabilecek toplam puan= 22,72	Burada birey kendisi veya genel ağ aracılığı ile sosyal iletişim halindedir fakat başkaları ile somut olarak bir faaliyet içerisinde bulunmaz. (Örnek olarak birey alışverişe çıktığında bir ürün satın alırken ne kadar ödeme yapılacağı konusunda sadece iletişim kurar ya da internet ortamında alışveriş yaparken satıcıya ürün il ilgili soru sorar.)
Dördüncü boyut: Grupla işbirliği katılım boyutu Maddeler: 14, 15, 16, 17, 18, 19 Alınabilecek toplam puan= 27,27	Burada yapılan etkinliklerde birey bir etkinliğin gerçekleşmesinde ve grup olarak ortak bir hedefe ulaşmak için başkaları ile iş birliği içerisinde bulunmasını gerektiren durumları içerir. (Futbol, bowling, masa tenisi bu basamağa örnek verilebilir.)
Beşinci Boyut: Topluma hizmet katılım boyutu Maddeler: 20, 21, 22 Alınabilecek toplam puan= 13,63	Birey bu basamakta kendi isteği ile topluma hizmet eder. (Yardıma ihtiyacı olan vatandaşlarına yardım etkinlikleri düzenler veya katılır.)
Değerlendirme Açıklamaları	
1. Öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinde verilen cevapların puan değeri Hiçbir zaman 1=0 Nadiren 2= 1,845 Ara sıra 3= 2,745 Sık sık 4= 3,6454 Her zaman 5= 4,54545 puan değerindedir.	2. Öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımı alt ölçeğinin her boyutu ayrı ayrı değerlendirildiğinde yukarıda verilen her boyutu oluşturan maddelerin toplam puanları hesaplanarak elde edilen sonuçlar tablo içinde gösterilen boyut bazında alınabilecek en yüksek puanlara yaklaşma düzeyine göre yine tabloda verilen içeriklere göre yorumlanabilir. 3. Öğretmenlerin okul dışı sosyal katılımı alt ölçeği bütünde değerlendirildiğinde yukarıda verilen madde toplam puanları hesaplanarak (22 maddenin toplam puanı 100'dür) yine tabloda verilen içerikler dikkate alınarak yüz puana yaklaşma derecesine göre yorumlanabilir.
2.BÖLÜM: Öğretmenlerin Okul İçinde Sosyal Katılımı Alt Ölçeği Değerlendirmesi	
Madde/Puan	Değerlendirme ve Yorum
Birinci boyut: Bireysel katılım boyutu Maddeler: 23, 24, 25, 26 Alınabilecek toplam puan= 10,81	Bireyin tek başına yaptığı günlük faaliyetlerin tamamını içerir ve bu faaliyetler başkalarıyla bağlantı kuracağı diğer etkinliklere hazırlık niteliğindedir. (Bu etkinlikler; yemek yeme, giyinme gibi temel ve hayati faaliyetleri içerir. Radyo dinleme ve televizyon izleme gibi yalnız yapılan etkinlikler de bu basamağa aittir. Radyo dinlerken veya televizyon izleyen birey toplumdaki gündem hakkında bilgi sahibi olur. Aşağıdaki seviyelerden farklı olarak bu seviyede kişi genellikle evinde, tek başına etkinliklerde bulunur.)
İkinci boyut: Gözlemci olarak katılım boyutu Maddeler: 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 Alınabilecek toplam puan= 35,13	Burada yapılan etkinlikler bireyin başkalarıyla doğrudan iletişimde bulunmadığı fakat etkinlik olduğu esnasında kendisinin de orada olduğu durumları içerir. (Örnek olarak genel ağ üzerinden bir bilet satın alarak bireyin konsere veya tiyatroya tek gitmesi veya banka gibi ekonomik işlemlerin internet ortamında halledilmesi ikinci basamağa örnek olarak verilebilir.)
Üçüncü Boyut: Sosyal ağ üzerinden katılım boyutu Maddeler: 40, 41 Alınabilecek toplam puan=5,40	Burada birey kendisi veya genel ağ aracılığı ile sosyal iletişim halindedir fakat başkaları ile somut olarak bir faaliyet içerisinde bulunmaz. (Örnek olarak birey alışverişe çıktığında bir ürün satın alırken ne kadar ödeme yapılacağı konusunda sadece iletişim kurar ya da internet ortamında alışveriş yaparken satıcıya ürün il ilgili soru sorar.)
Dördüncü boyut: Grupla işbirliği katılım boyutu Maddeler: 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 Alınabilecek toplam puan= 37,83	Burada yapılan etkinliklerde birey bir etkinliğin gerçekleşmesinde ve grup olarak ortak bir hedefe ulaşmak için başkaları ile iş birliği içerisinde bulunmasını gerektiren durumları içerir. (Futbol, bowling, masa tenisi bu basamağa örnek verilebilir.)
Beşinci Boyut: Topluma hizmet katılım boyutu Maddeler: 56, 57 Alınabilecek toplam puan= 37,83	Birey bu basamakta kendi isteği ile topluma hizmet eder. (Yardıma ihtiyacı olan vatandaşlarına yardım etkinlikleri düzenler veya katılır.)
Altıncı Boyut: sendika, dernek vb. mesleki örgütlere katılım Maddeler: 58, 59 Alınabilecek toplam puan=37,83	Burada sosyal faaliyetlere daha fazla katılım gösterir. Bireyin gönüllü olarak toplum içinde çeşitli faaliyetlere katılması ve çevresine katkılarda bulunarak çevresini olumlu yönde etkilemesi sosyal katılım için önemlidir. (Buradaki etkinlikler bireyin siyasi partilere, sendikalara, meslek örgütlerine katılımını içerir.)
Değerlendirme Açıklamaları	
1. Öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeğinde verilen cevapların puan değeri Hiçbir zaman 1=0 Nadiren 2= 1,0827 Ara sıra 3= 1,6227 Sık sık 4= 2,1627 Her zaman 5= 2,7027 puan değerindedir.	2. Öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeğinin her boyutu ayrı ayrı değerlendirildiğinde yukarıda verilen her boyutu oluşturan maddelerin toplam puanları hesaplanarak tablo içinde gösterilen boyut bazında alınabilecek en yüksek puanlara yaklaşma düzeyine göre yine tabloda verilen içeriklere göre yorumlanabilir. 3. Öğretmenlerin okul içi sosyal katılımı alt ölçeği bütünde değerlendirildiğinde yukarıda verilen madde toplam puanları hesaplanarak (37 maddenin toplam puanı 100'dür) elde edilen sonuçlar yine tabloda verilen içerikler dikkate alınarak yüz puana yaklaşma derecesine göre yorumlanabilir.
3.BÖLÜM: Öğretmenlerin Sosyal Katılımı Ölçeği Toplam Değerlendirmesi	
1. Öğretmenlerin sosyal katılımı ölçme aracının bütünde verilen cevapların puan değeri Hiçbir zaman 1=0 Nadiren 2= 0,6809 Ara sıra 3= 1,0189 Sık sık 4= 1,3569 Her zaman 5= 1,6949 puan değerindedir.	2. Öğretmenlerin okul dışı ve okul içi sosyal katılımı alt ölçekleri bütünde değerlendirildiğinde yukarıda verilen madde toplam puanları hesaplanarak (59 maddenin toplam puanı 100'dür) elde edilen sonuçlar yine tabloda verilen içerikler dikkate alınarak yüz puana yaklaşma derecesine göre yorumlanabilir.